

Dossier de Trabajo: A Crise do Período de Entreguerras (1918-1939)

Nivel: 1º de Bacharelato

Obxectivo: Avaliar a comprensión do alumnado sobre as transformacións políticas, económicas e sociais do período de entreguerras, así como a súa capacidade para analizar fontes primarias (cartaces propagandísticos) e datos estatísticos (gráficas económicas).

Instrucións para o alumnado

Este dossier está deseñado para comprobar o teu nivel de coñecemento sobre o período de entreguerras. Debes responder as seguintes cuestións baseándote na información do documento e na análise das fontes propostas. As preguntas están organizadas por bloques temáticos e inclúen actividades de diversa tipoloxía (definición, análise de fontes, relación, reflexión).

Bloque 1: Contexto da Posguerra (1918-1923)

1.**Definición:** Explica brevemente os seguintes conceptos que aparecen no texto:

- “Xeración perdida”
- “Cláusula de culpabilidade”
- “Hiperinflación”
- “Sociedade de Nacións”

2.**Análise de fontes (texto teórico):** Resume as principais consecuencias demográficas e económicas da Primeira Guerra Mundial para Europa.

3.**Causa-Consecuencia:** Por que a Revolución Rusa de 1917 é importante para entender a radicalización social e o medo das clases altas na posguerra europea?

4.**Localización xeográfica:** Cita tres novos estados que xurdiron en Europa trala desaparición dos imperios centrais.

Bloque 2: Os “Felices Anos Vinte” (1924-1929)

5.**Relación de conceptos:** Explica en que consistiu o Plan Dawes e como creou un “círculo financeiro” de dependencia respecto a Estados Unidos.

6.**Identificación:** Sinala dúas innovacións tecnolóxicas ou sociais propias da “sociedade de consumo” estadounidense dos anos 20.

7.**Comparación:** Que diferenzas fundamentais existían entre a prosperidade das cidades e a situación do mundo rural durante esta época?

Bloque 3: Causas e Desenvolvemento da Crise de 1929

8.**Esquemmatización:** Elabora un pequeno esquema coas causas profundas (estruturais) da crise de 1929.

9.**Vocabulario económico:** Define os seguintes termos relacionados coa crise:

- “Sobreproducción”
- “Especulación bolsista”
- “Buying on margin” (compra a crédito de accións)
- “Corrida bancaria”

10. Análise de gráfica económica (Fonte 1):

Observa a seguinte táboa sobre a evolución do PIB e o paro en catro países durante a Gran Depresión.

País	Variación da Producción Industrial (1929-1932)	Taxa de Paro (1932)
EE.UU.	-46,8%	25%
Alemaña	-41,8%	30%
Francia	-31,3%	15%
Reino Unido	-16,5%	15%

Preguntas:

- Que país sufriu unha caída máis drástica da súa produción industrial?
- Que relación observas entre a caída da produción e a taxa de paro en Alemaña?
- A que cres que se debe que Reino Unido e Francia tivesen un paro comparativamente máis baixo que Alemaña?

11. **Explicación proceso:** Describe brevemente a secuencia do “Crack do 29”, desde o Xoves Negro ata o colapso do sistema bancario.

12. **Causalidade:** Por que a retirada de capitais estadounidenses de Europa provocou unha crise internacional?

Bloque 4: A Gran Depresión e as Respostas á Crise

13. **Impacto social:** Cita tres consecuencias sociais da Gran Depresión mencionadas no texto.

14. **Comparación de modelos:** En que se diferenciaban as políticas do presidente Hoover (republicano) das do presidente Roosevelt (New Deal) para loitar contra a crise?

15. **Pensamento económico:** Quen foi John Maynard Keynes e cal era a súa idea principal para superar a Depresión?

16. **Análise crítica:** O texto sinala que o New Deal “non conseguiu sacar completamente a EE.UU. da Depresión”. Entón, por que se considera un fito histórico?

Bloque 5: O Ascenso dos Totalitarismos (Italia e Alemaña)

17. **Contexto italiano:** Que significou o concepto de “vitoria mutilada” para Italia e como o aproveitou Mussolini?

18. **Identificación de características:** Sinala tres características fundamentais da ideoloxía fascista (italiana) e tres da ideoloxía nazi (alemá).

19. **Análise de fonte primaria: Cartaz de propaganda nazi (Fonte 2):** Observa este cartaz alemán de principios dos anos 30. Inclúe a frase: “Pan e traballo. Vota a lista 2. Partido Nacionalsocialista”.

Preguntas:

- Que problema social acuciante da Alemaña de 1932 recolle o cartaz?
- Quen é o “salvador” ou a “solución” que propón o partido?
- A que grupos sociais cres que ía dirixido principalmente este tipo de propaganda?

20. Análise de fonte primaria: Discurso de Mussolini (Fonte 3):

“Ante todo, fascismo, no que respecta ao porvir e desenvolvemento da humanidade, e fóra de toda consideración política actual, non cre na posibilidade nin na utilidade da paz perpetua. Rexeita, polo tanto, o pacifismo que esconde unha renuncia á loita e unha covardía ante o sacrificio. Só a guerra leva ao máximo de tensión todas as enerxías humanas e imprime un selo de nobreza aos pobos que teñen a virtude de afrontala.” –**Benito Mussolini, Enciclopedia Italiana (1932).**

Preguntas:

- Segundo o texto, cal é a opinión do fascismo sobre a guerra?
- A que valores (ou anti-valores) do pensamento liberal e democrático se opón directamente este discurso?

21. Cronoloxía e causa: Por que a Gran Depresión de 1929 foi o “detonante” que permitiu o ascenso electoral do partido nazi en Alemaña?

22. Proceso de toma de poder:

- Explica como chegou Mussolini ao poder en Italia (Marcha sobre Roma).
- Explica como chegou Hitler ao poder en Alemaña (nomeamento como chanceler).
- Que papel xogaron as elites conservadoras (rei, industriais, exército) en ambos procesos?

23. Consolidación da ditadura:

- Que foron as “leis fascistísimas” en Italia?
- Que foi a “Lei Habilitante” en Alemaña?
- Que significado tivo a “Noite dos coitelos longos”?

24. Uso da violencia: Compara o papel da violencia paramilitar no ascenso do fascismo italiano (squadristi) e do nazismo alemán (SA).

25. Antisemitismo: O texto afirma que o antisemitismo “non era un elemento fundacional da ideoloxía fascista italiana”. A que se debeu entón a aprobación das leis raciais en Italia en 1938?

Bloque 6: O Impacto en España e Conclusións Finais

26. Contexto español: Como afectou a crise de 1929 a España? Menciona polo menos dous efectos.

27. Relación histórica: Que relación establece o texto entre a crise económica internacional e o estalido da Guerra Civil Española?

28. Reflexión final: Cales son, segundo o texto, as tres grandes “leccións históricas” que nos deixou a Gran Depresión?

Modelos de Exame (Hipotéticos)

Modelo de Exame 1 (Eixe: Análise Económica e Social)

Instrucións: Responde as seguintes cuestións de forma clara e razoada, utilizando a terminoloxía adecuada. A proba consta de dúas partes.

Parte I: Preguntas curtas (4 puntos)

1. Define o concepto de “hiperinflación” e pon o exemplo do caso alemán de 1923.
2. Explica brevemente en que consistiu o Plan Dawes.
3. Cita dúas consecuencias sociais da Gran Depresión.

Parte II: Análise de fontes e desenvolvemento (6 puntos)

• **Fonte (Gráfica):** Observa a táboa de variación do PIB e paro (do exercicio 10 do dossier).

• a) (1 punto) Analiza a táboa e explica cal dos países sufriu un impacto máis temperán e severo da crise e cal o sufriu de forma máis atenuada.

• **Tema a desenvolver (5 puntos):** Explica as causas profundas da crise de 1929 (sobreproducción, crise agraria, debilidade financeira, especulación) e como o “crack” de Wall Street se transmitiu ao resto do mundo, convertendo unha crise financeira na Gran Depresión.

Modelo de Exame 2 (Eixe: Ascenso dos Totalitarismos e Fontes Primarias)

Instrucións: Responde as seguintes cuestións. A proba consta de dúas partes.

Parte I: Preguntas curtas (4 puntos)

1. Define o concepto de “vitoria mutilada” no contexto italiano.
2. Que eran as “SA” (Seccións de Asalto) na Alemaña nazi?
3. Que papel xogou o incendio do Reichstag (1933) na consolidación do poder de Hitler?

Parte II: Análise de fontes e desenvolvemento (6 puntos)

• **Fonte A (Cartaz):** Analiza o cartaz de propaganda nazi “Pan e traballo” (do exercicio 19 do dossier).

• a) (1 punto) A que sector social vai dirixido? Que promesa implícita contén?

• **Fonte B (Texto):** Analiza o fragmento do discurso de Mussolini sobre a guerra (do exercicio 20 do dossier).

• b) (1 punto) Que valores do fascismo se expresan neste texto?

• **Tema a desenvolver (4 puntos):** Explica o proceso de chegada ao poder do nazismo en Alemaña (1933). Como contribuíu a Gran Depresión ao seu ascenso electoral e que papel xogaron as elites conservadoras no nomeamento de Hitler como chanceler?

Modelo de Exame 3 (Eixe: Comparación e Síntese)

Instrucións: Responde as seguintes cuestións. A proba consta de tres partes.

Parte I: Preguntas curtas (3 puntos)

1. Define o concepto de “New Deal”.
2. Que foron os “Pactos de Letrán” (1929)?
3. Cita unha consecuencia política da crise de 1929 en España.

Parte II: Análise de fonte primaria (2 puntos)

•**Fonte:** Observa o cartaz de propaganda nazi “Pan e traballo” (do exercicio 19 do dossier).

•a) (1 punto) Que técnica propagandística (apelación á emoción, ao medo, a un líder salvador) cres que é a dominante neste cartaz? Xustifica a túa resposta.

•b) (1 punto) Por que este tipo de mensaxes tiveron tanto éxito na Alemaña de 1930-1932?

Parte III: Tema a desenvolver (5 puntos)

•**Tema:** Compara o proceso de acceso ao poder e a consolidación da ditadura no fascismo italiano e no nazismo alemán. Sinala semellanzas (uso da violencia, medo ao comunismo, apoio de elites) e diferenzas (papel da monarquía/rei, acceso legal ou golpe de estado, importancia do racismo).